

Brottmålen i HD

SFIR 15 januari 2020

Processen i HD

- RÅ landets högsta allmänna åklagare
- Enda allmänna åklagaren i HD (JO och JK särskilda åklagare)
- "HD-gruppen"
- Prövningstillstånd krävs även om RÅ överklagar

Prejudikatintresse?

- Av vikt för ledning av rättstillämpningen (54 kap. 10 § 1 RB)
- Synnerliga skäl (54 kap. 10 § 2 RB)

- Svarsskrivelser (ca 75-85 per år)
- Överklaganden (ca 10-20 per år)
- PT i ca 50 procent av målen där RÅ överklagar
- PT i totalt ca 25 brottmål/år

Exempel

- **NJA 2014 s. 559** (De kinesiska kullagren)
- **NJA 2014 s. 859** (51 fall av fildelning)
- **NJA 2017 s. 1070**
(Domännamnsförverkandet)
- **NJA 2019 s. 423** (Rocktown)

Prejudikatintresse?

- Frågor av stor betydelse för åklagare
- T.ex. om upphovsrättsligt skyddade varor i lager är straffritt (Rocktown), eller om påföljd endast böter (fildelning) ej möjlighet att bedriva fu, ej tvångsmedel (husrannsakan, beslag)
- Rocktown; hur bedöma nätbutiker?
- Lämpligt mål?
- Begäran om förhandsavgörande?
Rocktown: "spridning till allmänheten" ej "acte clair"

Rocktown, forts

- RÅs uppfattning att PMÖD tolkat spridningsrekvisitet alltför snävt, ej i överensstämmelse med de skäl som ligger till grund för Infosoc-direktivet, ej heller i linje med EU-domstolens tolkning av begreppet ”spridning till allmänheten” (Donner, Dimensione, Blomqvist)

Rocktown, forts

- Utbudande av varor i butik innefattar även ett erbjudande att köpa varor i lager, inte alla storlekar framme etc.
- Även PMÖDs bedömning av försökspunkten var enligt RÅ:s uppfattning fel, då den sammanföll med fullbordanspunkten

Processen i HD

- HD beslutade att inhämta förhandsavgörande i enlighet med RÅ:s förslag
- Målet vilandeförklarades i avvaktan på EU-domstolens avgörande

EU-domstolen

- Skriftlig process
- RÅ yttrade sig till EU-domstolen

EU-domstolens avgörande

- Artikel 4.1 i direktiv 2001/29 ska tolkas så, att en handlares lagerhållning av varor med ett motiv som skyddas av upphovsrätt i den medlemsstat där lagerhållningen sker kan utgöra intrång i ensamrätten till spridning, såsom denna definieras i nämnda bestämmelse, när handlaren utan rättsinnehavarens samtycke i en butik bjuder ut varor till försäljning som är likadana som varor som handlaren håller i lager, under förutsättning att de varor som hålls i lager faktiskt är avsedda för försäljning i den medlemsstat där detta motiv är skyddat. Avståndet mellan lagringsplatsen och försäljningsstället kan inte ensamt vara avgörande vid fastställandet av huruvida varor som hålls i lager är avsedda för försäljning.

EU-domstolen, forts

- Bevisfråga om varorna faktiskt är avsedda för försäljning
- Åklagaren har bevisbördan
- EU-domstolens ”anvisningar” till HD i p. 36-39

- 36 Det ankommer på Högsta domstolen att mot bakgrund av den tillgängliga bevisningen bedöma huruvida alla varor som är likadana som dem som säljs i butiken i fråga, eller endast en del av dessa varor, var avsedda att saluföras i denna lokal.
- 37 Domstolen anser att det är lämpligt att i detta sammanhang lämna följande upplysningar.
- 38 Vad gäller fastställandet av de aktuella varornas avsedda användning ska hänsyn tas till alla omständigheter som kan visa att varorna som hålls i lager för att utan rättsinnehavarens samtycke säljas i den medlemsstat där de motiveras som varorna försetts med skydd av upphovsrätt.
- 39 Till dessa omständigheter hör avståndet mellan lagringsplatsen och försäljningsstället. Även om detta avstånd kan utgöra ett indicium vid fastställandet av att de aktuella varorna är avsedda att säljas på detta försäljningsställe, kan detta indicium inte ensamt vara avgörande. Nämnade indicium kan däremot beaktas vid en konkret analys av alla omständigheter som skulle kunna vara relevanta, såsom den omständigheten att butiken regelbundet fylls på med varor från lagerlokalerna i fråga, bokföringsuppgifter, antalet sålda och beställda varor i förhållande till antalet varor som hålls i lager samt pågående försäljningsavtal.

RÅ:s slutskrift

- HD hade meddelat pt med utgångspunkt i vad PMÖD funnit utrett
- PMÖD hade funnit i samtliga varor som omfattades av åtalet var avsedda för försäljning
- Därtill utrett att S under hösten 2010 gjort stora beställningar av tröjor med motiv av bl.a. Kent, Motörhead och Iron Maiden som han var dömd för att ha sålt delar av

RÅs slutskrift, forts

- Försvarets gjorde gällande att det skulle strida mot legalitetsprincipen att döma S, eftersom det i upphovsrättslagen inte förekommer förbud mot att lagra varor för kommersiella ändamål
- RÅ; ej i strid med legalitetsprincipen att tolka ett rekvisit i URL i enlighet med direktivet och EU-domstolens praxis

HD:s avgörande

- Dömde S för upphovsrättsintrång även för varorna i de båda lagren (599 plagg)
- Skärpte straffet (VD + 80 db istället för VD + 60 db)
- Helt i enlighet med EU-domstolens dom och RÅ:s yrkande
- Uttalar sig inte i fråga om legaliteten

Tack!

